

Extra remissvar gällande Boverkets förslag till föreskrifter om skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö

Förslag till beslut

Bygg- och miljönämnden väljer att yttra sig till Boverket enligt medföljande punkter och hänvisar i övrigt till sitt remissyttrande från 2023-06-14.

Sammanfattning av ärendet

Hörby kommun har tidigare tagit emot remiss från Boverket gällande nytt förslag till föreskrift om skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö. Nämnden beslutade 2023-06-14 att yttra sig på remissen. Boverket har nu valt att skicka ut förslaget på en extra remissrunda för de ändringar som gjorts av förslaget. Instruktionen är att nämnden endast ska yttra sig på de delar som ändrats, och inte förslaget i stort.

Boverket föreslår nya föreskrifter som en precisering av de tekniska egenskapskraven som anger att tomter ska vara projekterade och utförda på ett sådant sätt att de utförs tillgängliga för personer som är rörelsehindrade eller har nedsatt orienteringsförmåga samt minimerar risken för olycksfall. Förslaget till föreskrift bygger på en ny regelmodell för Boverkets byggregler.

De nya föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 januari 2025 (var tidigare 1 juli 2024) och ersätter motsvarande regler i Boverkets byggregler.

Målet enligt Boverket med den nya föreskriften och modellen för hur föreskrifterna ser ut, kallad möjligheternas byggregler, är att skapa en tydlig struktur där krav ställs på funktion.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Hörby kommun tog 2024-02-12 emot totalt sex extra remisser från Boverket varav en gällde ändringar av ett förslag till ny föreskrift om skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö. Bygg- och miljönämnden har tidigare tagit emot remiss på samma föreskrift som man besvarade 2023-06-14. Denna nya extra remiss gäller enbart de ändringar som föreslås jämfört med det förra förslaget, och instruktionen från Boverket är att endast yttra sig på dessa.

Förslaget till föreskrift bygger på en ny regelmodell för Boverkets byggregler, som arbetats fram efter ett regeringsuppdrag om att se över bygg- och konstruktionsreglerna.

De nya föreskrifterna skulle tidigare träda i kraft den 1 juli 2024, men har nu skjutits fram med ett halvår till den 1 januari 2025. Detta då det vid förra remissomgången inkom väldigt mycket yttranden till Boverket varav en stor del var negativa till ändringarna. Samtidigt som de nya reglerna träder i kraft upphävs motsvarande regler om säkerhet vid användning i Boverkets byggregler (2011:6) även kallad BBR. Den nya författningen föreslås ha en övergångstid om ett år.

Målet enligt Boverket med den nya föreskriften och modellen för hur föreskrifterna ser ut, kallad möjligheternas byggregler, är att skapa en tydlig struktur där krav ställs på funktion. Förslaget formuleras som teknik- och materialneutrala verifierbara funktionskrav som ska främja kostnadseffektiva lösningar och nytänkande som på längre sikt kan bidra till att förbättra produktiviteten och pressa byggkostnaderna. I författningen tas de allmänna råden bort helt, och ersätts med tydliga ska-krav eller med en möjlighet för byggbranschen att själv ta fram olika standarder att jobba mot. Nämnden ska sedan verifiera att den föreslagna utformningen uppnår de krav som ställs i den nya författningen.

Yttrande

Bygg och miljö har granskat det inkomna förslaget till ändringar av föreskriften, och vill lyfta nedan punkter till Boverket inför det fortsatta arbetet med föreskriften:

- Föreskriften innehåller fortsatt förslaget att byggherren själv ska avgöra när en avvikelse från föreskriften kan accepteras och hur omfattande denna avvikelse får lov att vara. Förslaget öppnar upp för en stor problematik under byggprocessen då det finns en stor risk att möjligheten till att bygga med avvikelser utnyttjas på ett felaktigt sätt. Ansvaret ligger då sedan på nämnden att inför slutbesked se till att byggherren uppfyller byggreglerna. När åtgärder behöver ske i efterhand för att uppfylla byggreglerna är de ofta kostsamma både i pengar och i tid för både byggherren, kommunen och de personer som ska nyttja byggnaden så som boende eller verksamhetsutövare. Kommunen kommer sannolikt att behöva lägga mer tid på att exempelvis vägra slutbesked vilket inte bedöms som positivt, och som kan leda till ett behov av fler resurser.

Bestämmelsen är till stor del anpassad efter resurserna som finns på de stora byggföretagen, och inte den enskilda byggaren eller småföretagen. Dessa aktörer har oftast inte lika bra koll på byggreglerna, och har enligt vår erfarenhet betydligt mindre ekonomiska marginaler vilket leder till att det ofta sparas in pengar där man kan. Detta kan leda till ekonomiska incitament att tillåta avvikelser som egentligen inte uppfyller byggreglerna, och som kommunen sedan måste hantera i efterhand genom vägrat slutbesked eller tillsyn.

- Föreskriften anger att avvikelser som byggherren ska utföra ska noteras skriftligt i projekteringen, men det finns inga krav på hur den ska

noteras i sak. Enligt förslaget ska det räcka med en enkel notering i ärendet. Bygg och miljö bedömer att en notering inte är tillräcklig, utan bör utföras som en utredning som innehåller en beskrivning av varför avvikelserna bedöms behövas, en motivering till avvikelsernas utformning, vilka konsekvenser avvikelserna får och vilka eventuella krav i föreskriften som inte uppfylls och som kan uppfyllas på ett annat tillfredsställande sätt vid behov. Detta möjliggör för både byggherren och kommunen att se att man fattat ett väl avvägt beslut och leder förhoppningsvis till mindre behov av ändringar i efterhand eller vägrat slutbesked.

- I 1 kap 8b § förtydligas vad en projektering ska innehålla, detta bedöms som positivt.
- I 1 kap 19 § inkluderas nu även vattensäkerhet vilket bedöms som positivt.
- I 3 kap 6 § var det i tidigare förslag inkluderat krav på kylning av luft, vilket nu har tagits bort ersatts med möjlighet till andra lösningar för att hindra höga rumstemperaturer så som solskydd. Vi bedömer att detta inte tar hänsyn till pågående klimatförändringar med höjda temperaturer, och hur dessa kan påverka människors hälsa. Det är nu läge att börja ställa krav på våra bostäder i synnerhet om möjlighet till kylning av luft.
- 4 kap 4 § i föregående förslag med krav på solljus med hänvisning till att bland annat solljus inomhus inte ger D-vitamin så som solljus utomhus gör. Vi bedömer att detta är en snäv tolkning av hälsoaspekterna av solljus inomhus och att även den mentala hälsan måste beaktas i föreskriften.
- I det nya förslaget har man i 6 kap 2 § strukit det specifika kravet på max 24 grader vilket sågs som en klar förbättring av reglerna.
- 6 kap 3§ anger att för rum i byggnader där användare inte enkelt kan avbryta eller justera användningen får det termiska klimatet inte innebära en oacceptabel hälsorisk. Denna skrivelse är väldigt otydlig vad för typ av byggnader och rum som ska omfattas. I tidigare version räknades bostäder, vårdlokaler, förskolor, fritidshem och undervisningsrum upp, vilket var betydligt tydligare även om det kanske var lite snävt. Enligt texten i remissen ska paragrafer inte gälla för kontor- eller affärslokaler eftersom "användarna kan undgå värmestress eller köldstress genom att tillfälligt låta bli att vistas där". Detta tar ingen hänsyn alls till de som jobbar på kontor eller i affär som av olika anledningar inte kan lämna sin arbetsplats. Arbetsmiljöverket fångar i sina föreskrifter upp en del av detta, men byggnader bör ändå anpassas till sin användning redan när man bygger nytt. Paragrafen sätter också som lägsta krav att det termiska klimatet inte får innebära "en oacceptabel hälsorisk", vilket indikerar att lägstanivån ändå kan bedömas vara en acceptabel hälsorisk. Vi bedömer att det är svårt att bedöma vilken risk som kan bedömas vara acceptabel, och hur denna bedömning ska kunna ske.

Förvaltningens förslag till beslut

Bygg- och miljönämnden väljer att yttra sig till Boverket enligt medföljande punkter och hänvisar i övrigt till sitt remissyttrande från 2023-06-14.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 2024-03-11
- Remissbrev extra remiss 2024-02-12
- Extra remiss – Boverkets förslag till föreskrifter om skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö 2024-02-12
- Beslut om yttrande 2023-08-23 § 88

Beslutet ska skickas till

- Boverket

Kajsa Blomberg
Bygglovsarkitekt
kajsa.blomberg@horby.se
0415 - 37 83 05